

ELŐFIZETÉS

HELYIEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKI:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 l.

HÍRDEZÉSEK:

1. soros helyen soronként 20 fillér,
utána következők 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvevő
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 134.

Arad, 1915

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, február 3.

Hogyan mentjük meg Aradot a kiütéses tifusztól?

(Miképpen zárható el a Vár? — Zimmermann Károly dr. kórház-igazgató tanácsai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 2.

Zimmermann Károly dr., az Arad-vármegyei kórház kiváló igazgató-főorvosa, a Budapesten hat évvel ezelőtt föllépett kiütéses tifusz lokalizáló munkájában részt vett és így közvetlen tapasztalatai vannak a rettenetes járvány — a kiütéses tifusz — elfojtásában.

Ezért ma hozzá fordultunk s megkérdeztük tőle: mi módon lehetne megakadályozni, hogy a katonai vár területén föllépett ragály nagyobb mértékben el ne terjedjen Aradon?

Zimmermann dr. igazgató a következő érdekes, új és gyorsan megvalósítható metodust ajánlotta:

— Amit most elmondok — szolt — azt készséggel elmondtam volna a járványbizottság ülésén is, azonban tőlem távol fekvő okokból az ülésen nem jelenhettem meg. Már eleve kijelentem, hogy az óvintézkedéseket nem tekintem megvalósíthatatlannak. Hallani ugyan olyan hangokat, hogy a várat lehetetlen tökéletesen elzárni Aradtól és épen ezért sokan biztosra veszik a ragály rohamos terjedését a városban is. Ez azonban tévedés. Epugyanis a várat, illetőleg a vár-félszigetet a legideálisabb vesztegzár területnek tartom, s ilyenre célra még építeni se lehetne célszerűbben. Természetes azonban, hogy a mostani állapotnak nem szabad megmaradni. A katonai vár-területet a következő módon lehetne a várostól teljesen elzárni:

Az ott tartózkodó katonaságot, a hivatalokkal együtt, azonnal át kell telepíteni vagy a kisszentmihályi tüzérlaktanyába, vagy ha az kevés, Arad magánházaiban kell őket elszállásolni, amint azt a nyáron heteken át itt tartózkodó népfelkelő ezredekkel tették. Ez annál kevésbé ükölök akadályokba, mert eddig egyetlen várbeli katonán se jelentkeztek a kiütéses tifusz jelei, tehát ők még most nem hurocolnak be hozzánk a ragályt. A mostani helyzet azonban, amikor a katonák ki-be járnak a várba, s a várból — föllétlenül megteremti a ragály széthurcolását. Erre el lehetünk készülvél. A várat, ismétlem, másképpen lehetetlen Aradtól elzárni, csak ha az ott lévő összes katonákat ideiglenesen kitelepítjük. És ez 2-3 nap alatt megvalósítható. Amikor aztán a katonaság távozásával megüresedtek a helyiségek, akkor azokban el kell helyezni a foglyokat és internáltakat, akik között a kazamatákban most igen rohamosan pusztít a kiütéses tifusz. Az áthelyezés előtt természetesen ezeket az idegeneket jól fertőtleníteni kell. Ezt pedig így képzelem: Minden internáltat petróleummal meg kell mosni, azután fél óráig fürdetni 40-42 C. fokú vízben, s szapannal, kefével lesurolni. A ruhájukat ezalatt félórásig 120 C. fokos forró levegővel kell fertőtleníteni, hogy a ragály terjesztői — a tetvek — elpusztuljanak. Ha pedig tulsok azokban a tetű, el kell a ruhákat égetni. Amikor az internáltakat így áthelyezték, az általuk lakott összes helyiségeket alaposan dezinficiálni kell, a sze-

metet, a szalmákat, rongyaikat el kell égetni és a helyiségek ujából meszelendő.

Az így áttelepített internáltak új helyükön mindaddig maradnának, a míg fertőtlenítésük teljesen be nem fejeződött s a míg az összes betegek, vagy meggyógyultak, vagy pedig a már gyógyíthatlanok meg nem haltak, tehát a míg ott a járvány meg nem szűnt. A járvány pedig azonnal megszűnik, ha a betegség terjesztői — a férgek — kipusztulnak. Az egész idő alatt a várat a külvilágtól teljesen el kell zárni és mint vesztegzár-intézetet kezelni, tehát minden hivatal és magánlakás megszüntetendő a várban. Bejárása csak orvosnak s egyes, a járvánnyal összefüggő ténykedésű hivatalos személyeknek lehet. Az internáltak és betegek élelmét a vár kapujában kell átadni és átvenni.

— Hallom, hogy a hadtestparancsnokság a város külterületén, talán a libás dűlön barakkokat akar építtetni a szerbek számára. A barakkok nem oda valók, hanem a vár félsziget területére, Zsigmondháza határába, a hol a várnak szintén van ingatlana. A barakkok pár hét alatt fölépíthetők s szokba nem a katonákat, hanem az internáltakat kell elhelyezni, persze ismételt desinfekció után. Ez azért szük-

seges, mert az internáltak nem valók a kazamatákba. Azok egész nap zárt helyiségekben vannak, mert télen nem sétálhatnak a sáncok között. Már pedig hétről-hétre folyton a kazamata levegőjét szívni, föltétlenül betegséget okoz. Katonáinkat azonban el lehet helyezni a kitesztított kazamatákban, mert hiszen ők azt a helyet csak éjjeli szállásnak használják s nappal a levegőn vannak, dolgukat végzik. A kiütéses tifusz egyébként megelőzhető a katonaság körében úgy is, ha minden katonának 30-80 gramm naftalint adnak és ők időközönként a tarkójuknál a ruhájuk alá hintenek belőle. A férgek elkerülik a naftalinos embert. Blaschkó dr. tanácsára a német hadseregnél ezt a módszert már bevezették. Ha a katona tetűt konstatált magán, petróleummal és fürdővel azokat gyorsan el kell pusztítani.

— Mind kisebb érdekességet említem meg, hogy a mikor Budapesten legutóbb kiütéses tifusz-járvány volt, a Gellért-kórházban internáltak a betegeket. A kórházban való elhelyezés fölött teljesen levetkőztették őket és férges ruhájukat elégették. A kik a ruhák elégetésében részt vettek, megkapták a tifuszt, de már az ápolókra nem terjedt át a ragály.

Német csapatok a kárpáti arcvonalkentrumában.

BUDÁPEST, február 2. (Hivatalos.) Általános helyzet nem változott. Lengyelországban a Pilica középső folyásánál oroszoknak egymagában álló előretörési kísérletét visszautasítottuk.

Kárpátokban harcok arcvonali nyugati szakaszában tovább folynak. Arcvonali közepén német csapatok és mieink eredményes harcok. HOFER altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Francia ferdítések a harctér eseményeiről.

(Orosz lovasság Lipno környékén.)

Berlin, február 2. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Különböző pontokon folyt tüzérségi harcok kívül, semmi különös esemény nem fordult elő.

Keleti hadszintér:

Keletporoszországi határon semmi lényeges nem történt. Lengyelországban a Visztulától északra, Lipno környékén és Sierpstól északnyugatra, orosz lovassággal voltak összeütközések.

Visztulától délre támadásaink továbbra is előrehaladnak. Hadi eseményekről szóló francia hivatalos jelentések utóbbi időben szörnyűséges, a mi hátrányunkra elterjedt, sőt teljesen koholt adatokat is tartalmaznak, német legfelső hadvezetőség elébe beállításokkal természetesen nem kíván külön-külön toglalkozni, mindenkinek módjában áll, hogy azok értékét hivatalos német közlések útján maga is ellenőrizhesse. Legfőbb hadvezetőség. (Minisztereinkétség sajtóosztálya.)

voltak, mint a német flottáé. A New-Zeeland teljes pusztulása, a Lion és a Tiger hónapokra harcoképtelenné tétele és három torpedónaszád elvesztése: ezek az első „nagy” tengeri ütközet „eredményei” a világ első flottájára nézve...

A kiütéses tifusz első halottja.

(Elhunyt szerb újságíró.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 2.

A mai nap folyamán a városban ápolt kiütéses tifusz betegek száma nem változott. Ma is husz egyént kezelnek a komoly betegségben, azonban ez a szám egy halálozás és egy újabb megbetegedés következtében nem változott.

A múlt héten a várban gyanus tünetek közt betegedeit meg egy szerb hírlapíró, akit, miután rövidesen megállapították rajta a kiütéses tifusz, a honvéd-husár laktanyában helyeztek el. A hírlapíró szervezete nem tudott megbirkózni a ragályjal és ma meghalt. Az ápolója megbetegedett és rajta is a kiütéses tifuszt állapították meg.

Ugyancsak ma történt meg az első gyanus megbetegedés a város területén lévő bérházban. A Hat-ter 6. számú házban lakik egy pincér, aki a várbeli kázinóban volt alkalmazva. Schreiber Vilmos dr.-t hívták el ma reggel a pincér lakására, aki kiütéses tifuszra talált gyanusnak a beteget. Megállapította, hogy páciense a szerbokat szolgáltatta ki a kázinóban és ott kaphatta meg a fertőzést. Schreiber dr. telefonon bejelentette az esetet a városi tiszti orvosai hivatalnak.

Tisch Mór dr. főorvos azonnal megjelent a betegnél és minthogy ő is kiütéses tifuszra talált gyanusnak a pincért és mert lakasa olyan, hogy nem szigetelhető teljesen el a külvilágtól, intézkedett, hogy a beteget szállítsák be a járványkórházba, feleségét és leányát pedig a karanténba internáltatta.

Elterjedt az a hír, hogy a Fürj-utcai iskolába elhelyezett katonák között újabb kiütéses tifuszos megbetegedés történt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy hasi hagymázról van szó.

Minthogy a vár-lezárás után is megtörtént, hogy az ott lakók közül többen, a titálom ellenére is kijöttek, Hegedűs Ede alezredes állományparancsnok a legsúlyosabb büntetés mellett újabb parancsban intézkedett, hogy a várbeliek teljes izolálása minden vonalon végrehajassék.

Harci nóta. Szövege és dallama Hermann Károlytól. A háboruban elesettek özvegyei és árváinak a „m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala” által gyűjtött alapja javára. Nagyobb mennyiségben kaphatják a Hadsegélyző Hivatalban (Országház) egyenként a legtöbb dobánytöredékben. Levelezőlap alakú. Ára 10 fillér. Hermann Károly mint a budapesti első honvédegylogezred tartalékos ment a galíciai harctérre. A készülődés-igalmainban néhány pattingó tüzes harci nóta esendült meg a dalos tükében. Az egyik hamar népszerű lett az egész ezredben. Ezt énekelték a kuszáryában és masírozás közben, ezzel bucsustak a hátrón a hátról, ezzel robogtak végig Galicián, ezzel derítették a ravaruskai véres napokat. A szerző telefon-parancsnok volt, a harcból bántán jött haza a most Budapesten van. Reméli, hogy nem sokára Varsóban éneklí

pejtásával: Hazajövünk dicsőséggel! — A számos szövegű és dallamu nótá nagyon megtetszett Jenő főhercegnek is, a ki nagyobb mennyiséget rendelt belőle. Egy jeles bécsi zeneszerző rapszodiává dolgozta fel a daltamot.

Népfőkelő főhadnagyok kinevezése. A király 1914. november 1-i ranggal népfőkelő főhadnagyokká kinevezte Szabó Emil, Szerb József, Verő Miksa, Csilingér Kálmán, Demján Anasztáz, Meer Lipót, Dörner Emil, Altmann Ignác, Dóri Jenő, Babiák Nándor, Prokop Endre, Szöllösy Zsigmond dr. Burghardt Jenő, Grossmann Altréd dr., Holländer Emil, Raucher Emil, Lányi László dr. Radó Izó Pap Tivadar dr., Blau Lipót, Rajz Jenő, Rauch Samu, Schmidt Gyula, Ziffer Sándor, Filperger András, Gál József, Kisfalussy István, László Gyula, Ruzs Péter, Szabados Béla, Vertán Albert gyulai 2. n. p. felkelő gyalogezredbeli hadnagyokat. Ugyancsak a gyulai népfőkelő ezrednél népfőkelő főorvosokká nevezte ki a király Adler Imre dr., Sturza János dr., Mann Ábrahám dr., Luszt Ferenc dr. segédorvosokat. Népfőkelő elelmezésügyi tisztekké nevezték ki Martos József dr. és Waltzier Ferenc segédelelmezésügyi tiszteket.

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)

Erkezett reggel 3 órakor.

Milanó. A Corriere della Sera jelenté Londonból: A Linda Blanche angol gőzöstédelben tartóztatta fel az U. 21. Az angol kapitányt a hajó papirokkal áthívták a tengeraltjáróra és tíz perc időt adtak a legénységnek csónakokba szállítására. Amikor a Linda Blanche kapitánya habozott választ adni, a németek azt mondták: nem kell kétségbeesni, mert aznap vele közös sorsra jutott már egy tucat angol hajó. Amikor az emberek elhagyták a hajót, óraműves bombát helyeztek el a németek a Lindán, amely a robbanástól elsüllyedt. A hajó szélmélyzetét a Nieblík svéd gőzös vette fel. Ennek a svéd hajónak a kapitánya aznap öt mérföldre nyugatra látott egy másik nagy hajót elsüllyedni. Az angol sajtó részint dühöng, részint bámulg a németek vakmerőségét, melylyel ugyszólván közvetlenül Livorpool előtt megtámadták az angol kereskedelmi hajókat.

Berlin. (Hivatalos.) Anglia azon van, hogy számos csapatot, nagymennyiségű hadfelszerelést hajóztasson át Franciaországba. E szállítások ellen Németország minden rendelkezésre álló hadieszközzel küzdeni fog. A békés hajozást ova intjük attól, hogy a francia északi és keleti partvidékhez közeledjék, minthogy komoly veszedelem tenyegeti őket, ha oly hajókkal tévesztik össze, amelyek hadicélokot szolgálnak. Az Északi-tenger felé irányuló kereskedelmi hajózásnak a Skócia körüli utat ajánl-

juk. — Pohl, a tengerészeti vezérkar főnöke.

Krakó. Károly Ferenc József trónörökös meglátogatta Krakót. Szombaton vonult be ünnepélyesen a feldíszített városba. A fogadtatásnál megszólította Leó dr. polgármestert és elismeréssel szólt a lakosság magatartásáról. Mellegen emlékezett meg a lengyel légionáriusok vitézségéről, melyet északmagyarországi tartózkodása alatt tapasztalattól megismert.

Berlin. A Kreuzzeitung csodálattal beszél az osztrák-magyar csapatok csodálatraméltó teljesítményeiről. Kimutatja orosz lapokból, hogy az ellenség nagyon számot Galiciából való kiszorításával. A lap megállapítja a mi csapataink erkölcsi túlsúlyát, amely sikeresen megbirkózik az ellenség számbeli túlsúlyával.

Budapest. A Bud. Tud. jelenti Stockholm-ból: Pétervári katonaköröten figyelmeztetnek arra, hogy a németek Varsó elleni operációjukat nem adták fel, sőt vasutvonalon dolgoznak az előnyomulás siettetésére. Ezalatt a főfigyelem Galiciára irányul. Itt Przemysl ellen egyelőre nem lesz ostromtámadás, de az orosz vezérkar megkísérli kiéheztetéssel bevenni a várat, bár tudja, hogy a hőiesen védett vármindennel hosszú időre el van látva.

Ungvár. Az oroszok újra erőfeszítéseket tettek a lupkovi nyereg elfoglalására. A rendkívül heves küzdelemben balszárnyunk elvágta az elengességes jobbszárny egy részét a 16. seregtől. Ezt a seregrészt elfogtuk és bőven zsákmányoltunk. Az oroszok Stari-Samborból és Stryjból kórházakat és raktáraikat Lembergbe tolták hátra.

Bukarest. Az oroszok az egész bukovinai fronton visszavonulnak, a legtöbb helyen harc nélkül. Így Szucsavát például egy automobilon odaérkezett vezérkari tiszttel hozott utcsatára hagyták el a csapatok. Az erőltetett visszavonulás az oroszokat teljesen demoralizálja.

London. A Times katonai szakosztálya német haderőt nyugaton kilencvannegy, keteten negyvenhárom hadosztályra becsüti.

Köpenhága. Párisból jelentik: Az oroszok erdőségekben a franciák kétszáz méternyi lövészárkot ismét elhagyni kényyszerültek.

Amsterdam. A telegraph jelenti Romából: Bülow gróf német nagykeves olaszországi missziója sikerre vezetett.

Milanó. A Corriere della Sera szerbiai haditudósítója Nisből jelenté: Itt az a vélemény, hogy a monarchia és Németország ellen összpontosított csapatai nem fogják Szerbia ellen vonulni. Újabb offenzíva egyelőre nem várható.

Milanó. Az Avanti jelenti Nisből: Egy szerb hadosztály Durazzo ellen vonult.

Szófia. A bolgár diplomácia megajánlta Oroszország támogatását a bukaresti békekonferenciának kérdésében. Ghazadzió román missziója így teljes sikerrel járt.

